

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

والنتین کاتاسانوف*(Valentin Katasonov)

برگردان: ا. م. شیری

۲۰ جنوری ۲۰۲۳

ارز رقومی بانک‌های مرکزی، گامی در جهت ایجاد اردوگاه‌های کار اجباری رقومی

قرار است که ارز رقومی (دیجیتال) بانک مرکزی جایگزین پول نقد شود.

حروف اختصاری ارز رقومی بانک‌های مرکزی به زبان انگلیسی (CBDC) در فضای اطلاعات روسیه معرفی می‌شود. استفاده از این مخفف جدید در نیمه دوم دهه ۲۰۱۰ شروع شد. ایده ارز رقومی بانک مرکزی تقریباً به طور همزمان در سوئیس و چین پدید آمد. در سوئیس، ارز رقومی بانک مرکزی به موضوع بحث بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی که به عنوان باشگاه بانک‌های مرکزی شناخته می‌شود، تبدیل شد. در چین، همانطور که معلوم شد، از اواسط دهه گذشته، تحقیقاتی در مورد موضوع یوان رقومی و امکان انتشار آن توسط بانک خلق چین به عمل آمد. گردش اصطلاح ارز رقومی بانک مرکزی در روسیه، پس از آن که بانک روسیه سند روبل رقومی- «گزارش برای رایزنی عمومی» را در پایان سال ۲۰۲۲ منتشر کرد، شروع شد»

هیچ درک کامل و واحدی از چیستی ارز رقومی بانک مرکزی وجود ندارد. در ابتداء، آن‌ها گفتند، که ارز رقومی بانک مرکزی همان ارزهای رمزنگاری شده است. به طور سنتی، ارزهای رقومی (دیجیتال) توسط افراد ایجاد می‌شوند. پس چرا بانک‌های مرکزی نمی‌توانند به تولید ارزهای رقومی شروع کنند؟ آن‌ها که برای تولید ارز دیجیتال قابل اعتماد و انبوه فرصت‌های بسیار بیشتری دارند. با این حال، در همان زمان سؤالاتی مطرح شد که چرا بانک مرکزی به این امر نیاز دارد؟ از این گذشته، بانک مرکزی هنوز درگیر مسأله انتشار پول است و اگر در توسعه پول رقومی خصوصی

دخالتمی‌کرد، بهتر بود. این امر، ایرادات مشروعی به دنبال داشت. حق انتشار پول طبق قانون متعلق به بانک مرکزی است. باید انتشار بیت‌کوین‌های مبهم و سایر ارزهای رمزنگاری خصوصی را متوقف کند و در ازای آن، ارز رقومی خود را که دارای وضعیت قانونی و قابلیت اطمینان بالایی است، ارائه دهد.

به لطف این که در موضوع ارز رقومی بانک‌های مرکزی بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی نقش هماهنگ‌کننده بر عهده گرفت، گرد و غبار اولیه به تدریج ذایل شد. مجموعه‌ای از استدلال‌ها به نفع ترویج ارز رقومی بانک‌های مرکزی ارائه شد: قانونی بودن، قابلیت اطمینان، هزینه‌های پائین تراکنش، امکان استفاده از ارز جدید توسط بانک مرکزی به عنوان ابزار اضافی سیاست پولی (که باید ثبات مالی را افزایش دهد)، ابزاری مؤثر برای مبارزه با اقتصاد سایه، سادگی و سهولت استفاده شهروندان.

با این حال، سوالات همچنان باقی ماند. به ویژه، ارز رقومی بانک‌های مرکزی به عنوان نوع سوم پول همراه با پول نقد و غیرنقد ثبت شد. اما مرز بین ارز رقومی بانک مرکزی و دو نوع سنتی پول کجاست؟ آیا انتظار می‌رود که ارز رقومی جدید جایگزین دو نوع سنتی پول شود؟

تعدادی از بانک‌های مرکزی از صحبت در مورد ارز رقومی بانک مرکزی، به سمت برداشتن گام‌های عملی برای تطبیق این ارز جدید حرکت کردند. و سپس پاسخ به سوالات باقی مانده به تدریج مشاهده شد.

اول- قرار است ارز رقومی بانک مرکزی جایگزین پول نقد شود.

دوم- در بلندمدت، ارز جدید جایگزین پول غیرنقدی نیز می‌شود که در حال حاضر توسط بانک‌های تجاری منتشر می‌شود و چنین جابه‌جایی به این معنی است که در دنیای جدید مالی شگفت‌انگیز، نیازی به وجود بانک‌های تجاری نخواهند بود.

سوم- ارز رقومی بانک مرکزی در دست اشخاص حقیقی و حقوقی یک وسیله پرداخت عمومی خواهد بود. هدف مشخصی خواهد داشت. به عنوان مثال، با روبل رقومی که شما در اختیار دارید، می‌توانید نان بخرید، اما نمی‌توانید لباس یا کتاب بخرید. یا مثلاً این روبل را به شخص دیگری اعطاء کنید.

چهارم- ارز جدید از چنین عملکرد سنتی پول به عنوان ذخیره ارزش محروم خواهد شد. فقط کارکرد وسیله مبادله و پرداخت خواهد داشت. یکی از گزینه‌ها نشان می‌دهد که ارز رقومی بانک مرکزی یک ارز در حال ذوب خواهد بود (کاهش روزانه ارزش اسمی آن تا درصد معینی).

پنجم- بانک مرکزی می‌تواند تمام تراکنش‌های هر دارنده حساب ارز رقومی بانک مرکزی را ردیابی کند. در نهایت، **ششم-** و مهمتر از همه، بانک مرکزی قادر خواهد بود (شاید حتی موظف باشد) دسترسی یک فرد به حساب خود را بر اساس رفتار آن شخص تنظیم کند و رفتار او با استفاده از رتبه‌بندی اجتماعی ارزیابی خواهد شد.

از این‌ها چنین استنباط می‌شود که پروژه ارز رقومی بانک مرکزی بخشی از یک پروژه بزرگتر است که به عنوان «اردوگاه کار اجباری الکترونیک (دیجیتال)» شناخته می‌شود.

به نظر می‌رسد موارد فوق‌الذکر کافی است. به عنوان مثال، در اکتوبر ۲۰۲۲، در سمینار صندوق بین‌المللی پول، معاون مدیر صندوق بین‌المللی پول و بو لی (بو لی)، معاون سابق رئیس بانک خلق چین با تعیین این که «چه افرادی می‌توانند این پول را داشته باشند و برای چه اهدافی می‌توانند از آن استفاده کنند...»، توضیح داد که هر واحد ارز رقومی منتشر شده از سوی بانک مرکزی «برنامهریزی» خواهد شد.

موضوع ارز رقومی امروز در دستور کار اکثریت قریب به اتفاق بانک‌های مرکزی قرار دارد. بر اساس گزارش شورای آتلانتیک، در ماه می ۲۰۲۰، ۳۵ کشور به ارز رقومی بانک مرکزی علاقه‌مندی نشان دادند. در نومبر ۲۰۲۱،

منبع اطلاعاتی Visual Capitalist به نقل از شورای آتلانتیک، گزارش داد که بانک‌های مرکزی ۸۱ کشور در حال حاضر به موضوع ارز دیجیتال علاقه‌مند هستند. این کشورها ۹۰٪ از تولید ناخالص داخلی جهانی را تولید می‌کنند. ۶۰ درصد بانک‌های مرکزی ارز رقومی را بیشتر آزمایش کرده‌اند و ۱۴ درصد پروژه‌های آزمایشی را اجراء کرده یا پروژه‌های تمام‌مقیاس راه‌اندازی کرده‌اند. از جمله، از میان پیشرفته‌ترین آن‌ها می‌توان از باهاما، سویدن، اروگوئه، چین نام برد. بانک خلق چین از اپریل ۲۰۲۰ یوان رقومی را آزمایش کرده است. چین به راه‌اندازی کامل ارز رقومی نزدیک است.

در اگست ۲۰۲۲، Visual Capitalist وضعیت ارزهای رقومی در جهان را به روز کرد. آخرین نظرسنجی در ۱۰۹ کشور انجام شد. از میان آن‌ها، ۱۰۵ کشور به ارز رقومی علاقه‌مندی نشان دادند. این ۱۰۵ کشور بیش از ۹۵ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان را تولید می‌کنند. کشورها به تفکیک به شرح زیر است (% از کل کشورهای مورد بررسی):

پروژه ارز رقومی بانک مرکزی در دست اجرا است- ۹؛

ارز رقومی بانک مرکزی در حال آزمایش خلبانی است- ۱۴؛

پروژه ارز رقومی بانک مرکزی در مرحله آمادگی قرار داد- ۲۳؛

موضوع ارز رقومی بانک مرکزی در دست مطالعه است- ۴۱؛

به موضوع ارز رقومی بانک مرکزی علاقه مند نیست- ۹؛

کار بر روی ارز رقومی بانک مرکزی متوقف شد- ۲؛

موارد دیگر- ۲.

۱۰ کشور ارز دیجیتال را به طور کامل راه‌اندازی کرده است. آخرین کشور جامائیکا است که ارز رقومی بانک مرکزی را راه‌اندازی کرده است. نیجریه، بزرگترین اقتصاد افریقا، ارز رقومی بانک مرکزی خود را در اکتوبر ۲۰۲۱ راه‌اندازی کرد. درست است، در این کشور افریقایی، هنوز موفقیت چندانی در عملی سازی «eNaira» (ارز دیجیتال بانک مرکزی نیجریه) حاصل نشده است. اما مردم محلی ترجیح می‌دهند از طریق تلفون همراه از پول دیجیتال خصوصی استفاده کنند.

۱۹ کشور از کشورهای گروه ۲۰، به ارز رقومی بانک مرکزی علاقه‌مندی نشان می‌دهند و ۱۶ کشور در حال توسعه یک پروژه یا آزمایش یک ارز جدید هستند. این کشورها شامل کوریای جنوبی، جاپان، هند و روسیه می‌شود. این پروژه آزمایشی در چین قرار است در سال ۲۰۲۳ گسترش یابد.

این احتمال وجود دارد که بیجینگ با کمک یوان دیجیتال به دنبال احراز یک موقعیت کلیدی در نظام پولی جهان باشد. واشنگتن در دوران ترمپ از ترس چنین چشم‌اندازی از آماده‌سازی پروژه دالر رقومی در سال ۲۰۲۰ خبر داد. دولت بایدن علاقه‌مندی بیشتری به این پروژه نشان می‌دهد. امروز «شمشیر داموکلس» بدهی دولتی عظیم بر سر امریکا آویزان است که در اکتوبر ۲۰۲۳ از مرز ۲۱ تریلیون دالر گذشت. احتمال نکول دولتی ایالات متحده دور از ذهن نیست. به گفته برخی ناظران، دالر رقومی می‌تواند ابزاری برای کاهش شدید یا حتی صفر کردن بدهی‌های دولت امریکا باشد. نشریه مؤسسه «RUSSTRAT CBDC»، یا چرا ایالات متحده به دالر دیجیتال نیاز دارد»، خاطر نشان می‌سازد: «اسناد کاخ سفید نشان می‌دهد که روند گذار به ارز دیجیتال بانک مرکزی می‌تواند به اضطراب و عواقب ناخواسته منجر شود»، اما ماهیت آن‌ها فاش نشده است. نکته شاید این باشد که وقتی «دالر رقومی» منتشر شود، ارزش آن بالاتر از دالر کاغذی خواهد بود. زیرا، نقدینگی و نرخ گردش مالی آن چندین برابر بیشتر است. بنابراین، «دالر

دیجیتال گران تر از حد معمول خواهد بود و فدرال رزرو می‌تواند هنگام مبادله، بخش قابل توجهی از عرضه پول را «بسوزاند» و در نتیجه، بر تورم تأثیر بگذارد، که احتمال دارد پوششی برای نکول مستقیم ایالات متحده باشد». یک سناریوی پیش پا افتاده‌تر از گذار از دالر قدیمی به دالر دیجیتال نیز امکان‌پذیر است. این گذار به عنوان یک اصلاحات پولی با شرایط سخت برای مبادله دالر قدیمی با دالر رقومی شکل خواهد گرفت. تمام ادعاها و تعهدات دالری آمریکا که قبل از اصلاحات شکل گرفته بود، تحت شدیدترین بررسی قرار خواهد گرفت. و بسیاری از آن‌ها، از جمله بدهی‌های دولت آمریکا، به راحتی به صفر خواهند رسید.

اکنون بانک خلق چین و بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی در مورد موضوع ارز رقومی بانک مرکزی فعالانه همکاری می‌کنند. هر دو طرف به موضوع علاقه‌مند هستند. بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی پروژه «mBridge» را از قبل سازماندهی کرده است که در آن ۲۴ مؤسسه مالی تحت صلاحیت مرجع پولی هانگ‌کانگ، بانک تایلند، مؤسسه ارز دیجیتال بانک خلق چین و بانک مرکزی امارات متحده عربی متحد شده‌اند. یک کارپایه بلاکچین واحد ارز رقومی بانک مرکزی و تعدادی تراکنش چند سطحی انجام داده‌اند. در اینجا بانک مرکزی چین نقش کلیدی به عهده دارد. این پروژه به عنوان یک موفقیت شناخته شد، که پایه توسعه یک کارپایه واحد ارز دیجیتال بانک مرکزی در مقیاس جهانی خواهد بود. اگر چنین کارپایه‌ای ایجاد شود، ضربه بسیار حساسی به دالر آمریکا - چه متعارف و چه دیجیتال - وارد خواهد شد.

برگرفته از وبسایت بنیاد فرهنگ ستراتیژیک

۲۷ دی - جدی ۱۴۰۱

* - پروفیسور، دکتر علوم اقتصادی، مدیر مرکز پژوهش‌های اقتصادی «شاراپوف» فدراسیون روسیه